

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาองค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ
- 2) เพื่อจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูสายงานบริหารในสถานศึกษาและข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1,975 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูสายงานบริหารในสถานศึกษา และข้าราชการครูสายงานการสอน จำนวน 333 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มข้าราชการครูที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูสายงานบริหารในสถานศึกษาและข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 30 คน ได้ค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.9483

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกโรงเรียนจำนวน 61 โรงเรียน ได้แบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 333 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอน โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Factor Analysis) และหมุนแกนแบบอโรโธโกนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Window

5.3 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้องค์ประกอบสำคัญในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

1) ข้าราชการครูสายงานบริหารในสถานศึกษาและข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีความเห็นว่างานในหน้าที่ความรับผิดชอบของข้าราชการครูสายงานการสอนทั้ง 9 ด้าน อันได้แก่ ปริมาณงานสอนและงานอื่น ๆ คุณภาพงานสอนและงานอื่น ๆ พฤติกรรมการสอน ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การรักษาวินัย ความอดุสาหะ จริยธรรมและความประพฤติ และการปรับตัวและมนุษยสัมพันธ์ ส่วนใหญ่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากถึงระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยรายข้อในภาพรวมทุก ๆ งานพบว่า ข้อความที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.69$) รองลงไปคือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์โดยไม่บิดเบือนหรือปิดบังและมีความศรัทธาในวิชาชีพครู รักษาเกียรติและชื่อเสียงของหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.67$)

2) ลำดับความสำคัญขององค์ประกอบในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ จากผลการศึกษาได้ข้อค้นพบว่า องค์ประกอบแต่ละด้านจำนวน 9 องค์ประกอบตามที่กำหนดไว้ในเครื่องมือการวิจัยนั้น

จากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน และผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้องค์ประกอบสำคัญในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอน จำนวน 5 องค์ประกอบ ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนรวม ได้ร้อยละ 54.208 สำหรับองค์ประกอบและรายการพฤติกรรมที่วิเคราะห์ได้เป็นดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คุณลักษณะด้านความเป็นครู ประกอบด้วย 38 รายการพฤติกรรม ได้แก่

- 1) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน
- 2) เป็นผู้ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน
- 3) เสียสละต่อส่วนรวม
- 4) ยึดมั่นในศีลธรรม
- 5) มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน
- 6) เป็นผู้รับฟังเหตุผลและความคิดเห็นของผู้อื่น
- 7) ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา
- 8) มีการวางตัวได้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่
- 9) ให้ความเมตตากรุณาแก่ศิษย์
- 10) มีความสนใจและห่วงใยศิษย์
- 11) มีการวางตัวกับผู้ร่วมงานและศิษย์อย่างเหมาะสม
- 12) ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
- 13) เป็นผู้ให้ความร่วมมือและประสานงานกับทุกฝ่าย
- 14) แต่งกายได้เหมาะสมกับอาชีพครู
- 15) เป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร
- 16) มีอารมณ์มั่นคงไม่หวั่นไหวง่าย
- 17) มีความสามารถทำงานร่วมกับคนอื่น
- 18) มีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์
- 19) มีกิริยาจาสุภาพเรียบร้อยกับทุกคน
- 20) มีความอดทนเมื่อพบปัญหาอุปสรรค
- 21) ปฏิบัติงานตามระเบียบประเพณี จรรยาบรรณครู
- 22) เป็นผู้ให้ความร่วมมือกับชุมชนและมีส่วนช่วยพัฒนาชุมชน
- 23) มีความพยายามแก้ไขงานที่บกพร่องอย่างเต็มความสามารถ
- 24) ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์โดยไม่ปิดป้องหรือปิดบัง

- 25) เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและราชการอย่างสม่ำเสมอ
 - 26) เป็นผู้รักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการและช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน
 - 27) เป็นผู้มีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
 - 28) มีการปฏิบัติงานที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น
 - 29) มีความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง
 - 30) มีความพอใจในสภาพความเป็นอยู่
 - 31) ประเมินผลงานและปรับปรุงงานที่ได้รับมอบอย่างสม่ำเสมอ
 - 32) เป็นผู้มีความรอบคอบละเอียดถี่ถ้วนและสะอาดเรียบร้อยประณีตมีศิลปในผลงาน
 - 33) มีการเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนด้านการเรียน ความประพฤติและอื่น ๆ
 - 34) ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
 - 35) ซื่อสัตย์ปราชัยและแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนร่วมงานในทางที่ถูกต้อง
 - 36) ตรวจและติดตามผลงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนด้วยความเอาใจใส่อยู่เสมอ
 - 37) รวบรวมเผยแพร่วิทยากรหรือประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการปฏิบัติหน้าที่ราชการ
 - 38) ช่วยเหลือผู้เรียนที่เรียนอ่อนและส่งเสริมผู้เรียนที่เรียนเก่ง
- องค์ประกอบที่ 1 นี้ มีค่าความแปรปรวนรวมของตัวแปรในองค์ประกอบ 35.9/5

องค์ประกอบที่ 2 คุณลักษณะด้านการสอน ประกอบด้วย 24 รายการพฤติกรรม ได้แก่

- 1) มีแผนการสอนที่มีคุณภาพ
- 2) มีสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ
- 3) การใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน
- 4) จำนวนสื่อการเรียนการสอนที่จัดหาและจัดทำ
- 5) วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน
- 6) ปริมาณจัดทำแผนการสอน และเอกสารการสอนอย่างเป็นระบบ
- 7) มีเอกสารชั้นเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องในหน้าที่มีข้อมูลครบถ้วน
- 8) การวางแผนและการเตรียมการสอน
- 9) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดหมายของหลักสูตร

- 10) การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
 - 11) การสอนได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร
 - 12) จำนวนครั้งที่นำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน
 - 13) การประเมินผลการเรียนการสอนครบถ้วน
 - 14) สอนเนื้อหาถูกต้องและทันสมัย
 - 15) การได้รับรางวัล/ประกาศเกียรติคุณที่เกี่ยวกับงานสอนหรืองานวิชาการ
 - 16) การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน
 - 17) การสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียน
 - 18) ปริมาณการศึกษาปัญหาหรือวิจัยปัญหาในชั้นเรียน
 - 19) การสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 - 20) ผลสำเร็จของงานนิเทศการสอน/ฝึกงาน
 - 21) ผลสำเร็จของงานบริการวิชาการแก่ชุมชน
 - 22) ปริมาณงานการให้บริการ/ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน
 - 23) ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
 - 24) การวิเคราะห์และการประเมินพฤติกรรมการสอนของตนเอง
- องค์ประกอบที่ 2 มีค่าความแปรปรวนรวมในองค์ประกอบ 9.343

องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานครู ประกอบด้วย
15 รายการพฤติกรรม ได้แก่

- 1) มีความสามารถในการวางแผนและบริหารโครงการ
- 2) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่
- 3) มีความรู้ความสามารถในการวางแผนปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ
- 4) มีความรู้ความสามารถในการนิเทศการสอน/ฝึกงาน
- 5) มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย
- 6) มีความรู้ความสามารถในการเลือกและใช้เทคนิควิธีสอนได้อย่างเหมาะสม
- 7) มีความรู้ความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม
- 8) มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิชาที่สอนและงานวิชาการต่าง ๆ

9) มีความรู้ความสามารถในการเลือกใช้วิธีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

10) มีความรู้ความสามารถในการวิจัย/จัดทำเอกสารเพื่อพัฒนางานในหน้าที่

11) มีความสามารถในการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

12) ความสามารถในการตั้งคำถาม

13) การสร้างบรรยากาศในการสอน มีอารมณ์ขัน

14) มีความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนที่เรียนวิชาที่ตนสอน

15) มีความสามารถในการจัดเตรียมและดูแลห้องปฏิบัติการได้อย่างเหมาะสม

องค์ประกอบที่ 3 นี้ค่าความแปรปรวนร่วมของตัวแปรในองค์ประกอบ 3.462

องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะด้านการรักษาวินัย ประกอบด้วย 9 รายการพฤติกรรม ได้แก่

1) เป็นผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายและกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานและกระทรวงอย่างเคร่งครัด

2) เป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับทางราชการ หรือคำสั่งผู้บังคับบัญชาโดยชอบด้วยกฎหมายอย่างเคร่งครัด

3) มีการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและเที่ยงธรรม

4) มีความศรัทธาในวิชาชีพครู รักษาเกียรติ และชื่อเสียงของหมู่คณะ

5) เป็นผู้ที่มีความเอาใจใส่ ดูแลทรัพย์สิน และรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ

6) ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา หรือหน่วยงานในการรักษาความปลอดภัย การดูแลทรัพย์สิน ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ

7) ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมในวิชาชีพ

8) เป็นผู้ประพฤติดี มีวัฒนธรรมและศีลธรรม

9) เป็นผู้ใช้เวลาให้กับชุมชน

องค์ประกอบที่ 4 นี้มีค่าความแปรปรวนร่วมของตัวแปรในองค์ประกอบ 2.973

องค์ประกอบที่ 5 คุณลักษณะด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย 4 รายการพฤติกรรม ได้แก่

- 1) ปริมาณการจัดและเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
- 2) ผลสำเร็จของงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
- 3) จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ
- 4) จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 5 นี้มีค่าความแปรปรวนร่วมของตัวแปรในองค์ประกอบ 2.450

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

1) จากการศึกษา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการตรวจสอบเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้องค์ประกอบที่ควรใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนทั้งหมด 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปริมาณงานสอนและงานอื่น ๆ 2) คุณภาพการสอนและงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย 3) พฤติกรรมการสอน 4) ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานครู 5) ความรับผิดชอบต่อนักเรียน 6) การรักษาวินัย 7) ความอดุสาหะ 8) จริยธรรมและความประพฤติ และ 9) การปรับตัวและมนุษยสัมพันธ์ จากผลการวิจัยเมื่อพิจารณาในภาพรวมจากทุกงานพบว่า เรื่องที่จัดให้มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 2) มีความศรัทธาในวิชาชีพครูรักษาเกียรติและชื่อเสียงของหมู่คณะ 3) มีการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม 4) ถ่ายทอดให้ความรู้แก่ศิษย์โดยไม่ปิดเป็นหรือปิดบัง 5) มีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ 6) ให้ความเมตตากรุณาแก่ศิษย์ 7) เป็นผู้ประพฤติดีมีวัฒนธรรมและศีลธรรม 8) มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสอน 9) เป็นผู้ที่ยึดมั่นในเป้าหมายและความสำเร็จของงานเป็นหลัก และ 10) ปฏิบัติงานตามระเบียบประเพณีและจรรยาบรรณครู จะเห็นได้ว่าข้อที่ได้รับการจัดให้อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด 10 อันดับ อยู่ในองค์ประกอบด้านจริยธรรมและความประพฤติ การรักษาวินัย ความรับผิดชอบต่อนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูสายงานการสอนได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ทำหน้าที่อบรม สั่งสอนเยาวชนของชาติให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ ดังนั้น ข้าราชการครูจะต้องเป็นผู้ที่มีจริยธรรม และความประพฤติที่ดีเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์ และประชาชนทั่วไป สอดคล้องกับคุณลักษณะของครูดีของคณะกรรมการข้าราชการครู (2530)

2) เมื่อพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนที่ศึกษาทั้งในกรอบแนวคิดในการประเมินครูของสคริเวน (Scriven) เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นองค์ประกอบและจัดทำเป็นแบบสอบถาม เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอน จากกลุ่มข้าราชการครูสายงานบริหารในสถานศึกษากับข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 333 คน และได้นำผลการสอบถามมาวิเคราะห์ห่องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้องค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน 5 องค์ประกอบ ดังที่นำเสนอไว้ในสรุปผลจากการวิจัยแล้วนั้น เมื่อพิจารณาองค์ประกอบ ที่ศึกษาทั้ง 5 องค์ประกอบดังกล่าวพบว่า มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมา โดยเฉพาะองค์ประกอบคุณลักษณะด้านความเป็นครู ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เป็นผลรวมทั้งจริยธรรมและความประพฤติ ความอดุสาหะ การปรับตัวและมนุษยสัมพันธ์ และการรักษาวินัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานได้มากที่สุดถึง 35.975 และเป็นองค์ประกอบที่เหมาะสม ในการนำมาใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูสายงานการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพนธ์ จันทน์บุรุษ (2521) ที่พบว่า ควรประเมินคุณลักษณะของครูด้านความประพฤติดี และมีคุณธรรมประจำใจเป็นอันดับแรก และจากงานวิจัยของ นิวัฒน์โรจนางษ์ (2522) ที่ พบว่า ควรประเมินคุณลักษณะของครูด้านความอดุสาหะ ขยันขันแข็งและอดทนในการทำงานเป็นอันดับหนึ่งรวมทั้งงานวิจัยของ ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2527) ที่พบว่า เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ควรพิจารณาถึงคุณลักษณะของข้าราชการครูทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านบุคลิกภาพด้วย

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการสอน ก็เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดของสคริเวนที่ให้ประเมินทักษะการสอน รวมทั้งงานวิจัยของ ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2527) ทิพวรรณ ยุทธโยธิน (2527) และบัณฑิต ศรีเมือง (2528) ที่พบว่า เกณฑ์หนึ่งที่ใช้ในการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครู คือ ผลงาน

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานครู การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ก็เป็นคุณลักษณะตามหน้าที่ของครูที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ และต้องมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สคริเวน รวมทั้งงานวิจัยของ ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2527) และ ทิพวรรณ ยุทธโยธิน (2527)

ส่วนขององค์ประกอบคุณลักษณะด้านการรักษาวินัย ถือเป็นคุณลักษณะส่วนตัวที่ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานร่วมกันได้ดี เป็นองค์ประกอบที่เสริมการปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนซึ่งตามคำพรรณนางานแล้วถือว่าเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน

3) จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ไม่พบว่ามีองค์ประกอบด้านปริมาณการสอนทั้ง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีสำคัญควรนำมาพิจารณา ที่เป็นเช่นนั้นอาจจะเป็นเพราะว่า ปริมาณงานสอนมีการกำหนดไว้ในข้อปฏิบัติแล้วและเป็นภาระงานที่ครูทุกคนได้รับเท่า ๆ กัน มีตารางงานสอนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เมื่อใช้วิเคราะห์องค์ประกอบ องค์ประกอบด้านนี้จึงหลุดไป อย่างไรก็ตามทางปฏิบัติแล้ว การประเมินผลการปฏิบัติงานควรมีระบุข้อมูลพื้นฐานได้แก่ ปริมาณการทำงาน การลา การมาสาย จำนวนชั่วโมงที่ปฏิบัติงาน ปริมาณงานที่ปฏิบัติไว้ในแบบการประเมินเพื่อพิจารณาด้วย

4) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาค่าผลรวมของความแปรปรวนของตัวแปรต่าง ๆ บนตัวประกอบ พบว่าองค์ประกอบ 5 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนในการประเมินผลการปฏิบัติงานได้มากกว่า 54 % ซึ่งนับว่าสูงอย่างน่าพอใจ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะผู้วิจัยได้ประมวลรายการองค์ประกอบและพฤติกรรมจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามก็คิดว่าถ้าจะให้อธิบายได้ชัดกว่านี้คงต้องจัดทำพรรณนางาน (Job Description) ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะเท่าที่กำหนดไว้เป็นแนวทางการปฏิบัติบางอย่างกว้างเกินไป เช่น ทำการสอนและอบรมความรู้ ให้บริการทางการศึกษา รับผิดชอบปกครองดูแลความประพฤติ การรักษาวินัย ดูแลการเรียนเล่าเรียนของนักเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น ควรจัดทำคำอธิบายในแต่ละหน้าที่ความรับผิดชอบนั้นให้ละเอียด กำหนดกรอบดัชนีสำหรับประเมิน ตลอดจนมีแนวทางว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสม และได้รับการพิจารณาว่ามีผลงานดีเด่นสมควรได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นพิเศษ

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับกรมสามัญศึกษา

1) กรมสามัญศึกษาควรดำเนินการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ

2) กรมสามัญศึกษาควรนำองค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาไปจัดทำเป็นแบบประเมินข้าราชการครูสายงานการสอน

3) กรมสามัญศึกษาควรกำหนดนโยบายให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนโดยกำหนดให้มีการตรวจสอบ ติดตาม ควบคุมโดยคณะกรรมการ แล้วให้มีการรายงานผลการดำเนินงานส่งกรมสามัญศึกษาตามระยะเวลาที่เหมาะสม

5.5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1) องค์ประกอบที่เหมาะสม ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ เป็นองค์ประกอบที่เป็นกลาง ๆ ดังนั้น เมื่อนำไปสร้างเป็นแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนในแต่ละโรงเรียนจึงควรมีการปรับปรุงให้ได้องค์ประกอบที่เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน

2) ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาองค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอน มาสร้างเป็นแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอน

3) เมื่อนำผลประเมินที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปสร้างเป็นแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนแล้ว ควรสร้างคู่มือที่ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนประกอบด้วย

5.5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1) ควรมีการศึกษาแบบประเมินผลงานพิเศษเพื่อประโยชน์ในการนำมาประกอบการพิจารณากำหนดระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การปฏิบัติงานของครูในประเด็นที่ว่า ถึงแม้จะมีเครื่องมือประเมินที่เหมาะสมแล้ว ยังมีตัวแปรใดบ้างที่อาจจะส่งผลให้การประเมินผลไร้ประสิทธิภาพ

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานอื่นในจังหวัดชัยภูมิหรือจังหวัดอื่น ๆ

4) ควรศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้รับจากการศึกษา

5) ควรศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอนหรือสายงานอื่น ๆ ในระดับเขตการศึกษา ระดับภาค หรือระดับประเทศต่อไป